

SAĞLIK PERSONELİNDE HEPATİT B VİRÜS İNFEKSİYONU İLE KARŞILAMA ORANI

Nur Efe İRİS*, Elvin DİNÇ*, Yusuf ÖNLEM*, Lütfü SAVAŞ*, Nail ÖZGÜNEŞ**

ÖZET

Sağlık personeli HBV infeksiyonu ile karşılaşma yönünden önemli risk gruplarından birini oluşturmaktadır. Çalışmamızda SSK Okmeydanı Hastanesi, SSK Şişli Hastanesi ve SSK Levent Dispanseri'nde çalışan doktor, hemşire, laborant ve anestezi teknisyeninden oluşan aşılanmamış olup yaşları 22-60 arasında değişen 105'i kadın, 97'si erkek olmak üzere 202 sağlık personelinde hepatit B virüsü ile karşılaşmayı değerlendirmek amacıyla HBsAg, AntiHBC total ve AntiHBs markerlarına bakıldı. Buna göre; 64 sağlık personelinin, yani %31,68'inin HBV ile temas ettiği, HBsAg (+)'liği, AntiHBC total(+)'liği veya AntiHBs (+)'liği ve Anti HBC total (+)'liği ile tespit edildi. 128 sağlık personelinde ise (%68.32) tüm markerlar negatifti. Bu; oldukça yüksek olan %31,68'lik oran, sağlık personelinin HBV ile karşılaşma yönünden büyük risk taşıdığını, mutlaka aşılanması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hepatit B virüsü, sağlık personeli

SUMMARY

EXPOSITION RATE OF HEPATITIS B VIRUS IN HEALTH CARE WORKERS

Health care workers are one of the most important risk groups of HBV infections. In our study we investigated HBV workers on health care markers in the hospital. These hospital are; SSK Okmeydanı Teaching Hospital SSK Şişli Hospital and SSK Levent Hospital. The health care workers group includes doctors, nurses, laboratory workers and anesthesia technicians. The age range of the subjects is between 22-60 years. None of the subject was immunised with HBV vaccine before. We investigated the exposition with HBsAg, AntiHbc and AntiHBs markers.

Our research provided us the following results; 64 subjects of our care group (31,68%) had been exposed to HBV, but 138 subjects hadnt.

This ratio of 31.68% prove that; the health care workers have a great risk of exposition to HBV, so immunization is very essential for them.

Key words: Hepatitis B virus, health care workers.

Giriş

Sağlık personeli Hepatit B için yüksek risk taşıyan gruplardan biridir ve aşı ile korunmanın mümkün olduğu bir meslek hastalığı olarak da tanımlanmaktadır (10). Yapılan çalışmalarda sağlık personelinde kontrol grubuna göre, 2-10 kat gibi yüksek bir seropositivite elde edilmiştir (1,2,6,8). Bazı çalışmalarda hasta bakıcılar, cerrahlar, kan teması olan personelde seropositivite biraz daha yüksek bulunmuştur (6,9). Meslekte geçen yıllar arttıkça seropositivitenin de arttığı gösterilmiştir(11). Bu da kan veya vücut sıvılarıyla direkt temasın derecesi ve süresi ile ilişkidir (5).

Çalışmamızda sağlık personelinde HBV ile karşılaşma oranının gösterilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

SSK Okmeydanı Eğitim Hastanesi, SSK Şişli Hastanesi ve SSK Levent Dispanseri'nde çalışan 202 sağlık personeli çalışmaya alındı. Sağlık personeli; doktor, hemşire, laborant ve anestezi teknisyenlerinden oluşuyordu. Yaşları 22-60 arasında değişmekteydi.

105'i kadın, 97'si erkek olup hiçbirisi önceden Hepatit B aşısı ile aşılanmamıştı. Alınan kanların serumları ayırdıktan sonra çalışılmacaya kadar -20°C'de saklandı. HBsAg, AntiHBC ve AntiHBs markerları ELISA yöntemi ile araştırıldı, kitler BİOBAK firmasından temin edildi.

Tartışma

Sağlık personeli dünyanın hemen her yerinde risk grubu olarak kabul edilir. Ancak Hepatit B prevalansının normal popülasyona oranı bölgelere göre değişir. Ülkemizde sağlık personelinde Hepatit B seroprevalansını belirleyen araştırmalara göre, HBsAg %1.9-16.4, Anti HBs %17.9-52.9 oranlarında değişmektedir (1,2,6). Çalışmamızda sağlık personelindeki HBsAg pozitifliği %5.94, HBsAg ve AntiHBC total birlikte pozitifliği %4.95, tek başına AntiHBC total pozitifliği, %5.45, Anti HBs ve Anti HBC totalin birlikte pozitifliği de %15.34 olarak tespit edildi.

* SSK Okmeydanı Eğitim Hastanesi Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği

** SSK Göztepe Eğitim Hastanesi Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Kliniği

Bulgular

	HBsAg(+)	HBsAg(+) ve Anti HBc(+)	Anti HBc(+)	AntiHBS(+) ve AntiHBc(+)	HBsAg(-) AntiHBc(-) AntiHBS(-)	Toplam
Olgu Sayısı	12(%5.94)	10(%4.95)	11(%5.45)	31(%15.34)	138(%68.31)	202

Seropozitifliğin meslekler göre dağılımı da şöyleydi:

Doktor: 44/139:%31.65

Hemşire: 9/31: %29.03

Laborant: 9/23: %39.13

Anestezi teknisyeni: 2/9:%22.22

Meslekler arasında HBV ile karşılaşma açısından anlamlı fark bulunmadı (p>0.05).

Normal populasyonda yapılan HBV seroprevalans çalışmaları pozitifliğin yaşlara göre değiştiği ve doğal olarak yaşla birlikte arttığı saptanmıştır. Ülkemizde bölgelere göre değişiklik göstermekle birlikte normal populasyonda HBsAg + Anti HBs seropozitifliği %26.2-68.8 olarak belirlenmiştir (1).

Bu oran bizim sağlık personelimizde bulunduğumuz sonuçla kıyaslandığında yakın bir değer olduğu görülür. Yapılan çalışmalar, sağlık personelinde HBV göstergelerinin sıklığının gelişmiş ülkelerde normal populasyona göre 3-5 kat fazla iken, orta ya da yüksek endemik bölgelerinde bu farkın önemsiz olduğunu göstermiştir (3,4). Ülkemizde de orta endemik grubunda olduğu düşünülürse bu sonuçlar olağan karşılanabilir.

Sonuç olarak; HBV enfeksiyonunun kontrolü için tüm nüfusun aşılması ana hedef olmakla birlikte, risk taşıyan sağlık personelinin öncelikle bilinçlendirilip aşılması gerekmektedir. Bu hem HBV'ye duyarlı sağlık personeline bulaşmayı önlemede, hem de sağlık personelinin duyarlı hastalara bulaşmayı önlemede önemlidir.

KAYNAKLAR

1. Aytaç F, Karabiber n, Saydan GS: Hastanes personeli ve hastane dışından kişilerde Hepatit B yüzey antijeni ve antikor sıklığının karşılaştırılması. Mikrobiyol Bül, 1990, 24: 299-306.

2. Badur S: Ülkemizde viral hepatitlerin durumu. p:15-37. Kılıçturgay K. Viral Hepatit 94.
3. Badur S: Viral hepatitle Savaşım Derneği Raporu 1991.
4. Bloom BS, Hilman AL, Fredrick AM, Schwartz JS. A reappraisal of hepatitis B virus vaccination strategies using cost-effectiveness analysis. Ann Intern Med. 1993, 118; 298-306.
5. Blumberg BS, Feasibility of controlling or eradicating the hepatitis B virus. Am J Med. 1989; 87 (Suppl 3A) 2-4.
6. Çakaloğlu Y, Ökten A, Yalçın S: Türkiye'de HBV enfeksiyonu sero-epidemiolojisi. Türk J Gastroenterology 1990; 1: 49-53.
7. Dökmetaş İ, Yalçın AN, Bakır M, Poyraz Ö: Sağlık personelinde Hepatit B ve C seroprevalansı. Mikrobiyol. Bülteni, 1995, 29: 278-283.
8. Gibas A, Blewett DR, Schoenfeld DA, Dienstag JL, Prevalance and incidence of viral hepatitis in health care workers in prehepatitis B vaccination era. Am J Epidemiol, 1992, 136: 603.
9. Gözdaşoğlu R, Dağalp K, Kutluay T: Hastane personelinde HBsAg ve Ab oranı. T Kİ Tıp Bil Araşt Derg. 1: 71-76; 1983.
10. Saçaklıoğlu G, Mandıracıoğlu A Yıldız İ, Bilgiç A. Bornava Eğitim Araştırma Bölgesi Sağlık Personelinin hepatit konusundaki bilgi düzeyleri. İnfeksiyon Derg., 1994; 8: 181-183.
11. Türkyılmaz S ve ark: Hastane personelinde hepatit B prevalansı. Uzmanlık Tezi. Ankara Üniv. Tıp Fak. 1991.